

N:o 46.

Ank. till Riksd. kansli den 10 april 1897, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt att efterbilda konstverk.

Genom proposition, n:o 33, af den 12 sistlidne februari har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bifogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan införda förslag till lag angående rätt att efterbilda konstverk.

Denna proposition har af båda kamrarne till lagutskottet hänvisats.

Närmaste anledningen till ifrågavarande propositions framläggande är, enligt hvad af vederbörande departementschefs anförande till statsrådsprotokollet den 25 september 1896 inhemtas, att söka uti en af svenska konstnärernas förening den 13 april 1894 ingifven underdånig framställning, deruti anhölls om upphäfvande af tvenne i 4 § af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 maj 1867 stadgade undantag från den i 1 och 2 §§ af samma lag gifna allmänna regeln, att ingen må till försäljning eftergöra originala konstverk i konstnärens lifstid utan hans samtycke, såvida efterbildningen hörer till samma konststart som originalet, samt att konstnär har uteslutande rätt att låta efterbildningar af de utaf honom utförda originala konstverk, delvis eller i deras helhet, återgifvas på mekanisk väg eller genom fotografi eller afgjutning eller annat dylikt sätt.

Berörda undantag, mot hvilka framställningen i fråga var rigtad, gälde dels efterbildning af konstverk, som tillhöra staten eller menigheter, dels konstverks begagnande af handtverkare och fabrikanter såsom förebilder vid tillverkning af husgeråd och andra till förbrukning ämnade varor eller till prydnader derå.

I sammanhang med de ändringar i 1867 års lag, hvartill ofvanberörda framställning ansetts böra föranleda, har emellertid en omarbetning af nämnda lag i dess helhet företagits, dels i syfte att komplettera densamma med vissa bestämmelser, som saknas, samt att bringa densamma i öfverensstämmelse med lagen angående eganderätt till skrift och med den lag angående rätt att återgifva fotografisk bild, om hvars antagande nådig proposition till innevarande Riksdag aflåtits, dels ock i ändamål att i lagens affattning vidtagna behöfliga redaktionella ändringar.

Rörande de närmare detaljerna af de i 1867 års lag sålunda vidtagna ändringar tillåter sig utskottet hänvisa till de propositionen bilagda protokoll.

Mot förslaget, sådant det föreligger, har utskottet allenast i en punkt funnit skäl till anmärkning. Denna gäller det föreslagna upphäfvandet af det till förmån för handtverkare och fabrikanter stadgade undantaget från konstnärens uteslutande rätt att reproducera konstverket. Det har nemligen synts utskottet betänkligt att utestänga industrien från möjligheten att för sina ändamål tillgodogöra sig befintliga konstverk, så mycket mera som konstverkens begagnande i detta syfte ej kan anses i någon väsentlig mån vara stridande mot konstnärens berättigade anspråk på skydd för sin verksamhets alster.

Enligt utskottets åsigt sker genom ett konstverks begagnande inom handtverk eller industri ej något afsevärdt ingrepp uti konstnärens rätt, då deremot ett förbud mot dylik användning skulle komma att verka i ej ringa mån försvarande för handtverken och industrien, som hittills med full frihet kunnat ur konstverken hemta idéer till höjande af tillverkningarnas beskaffenhet och värde.

Utskottet har i följd häraf till 5 § af föreliggande förslag fogat ett tillägg, åsyftande att allt fortfarande tillförsäkra handtverkare och fabrikanter den dem enligt nu gällande lag tillkommande rätt med afseende å konstverks begagnande.

Förslaget i öfrigt synes utskottet innebära förbättringar af den nu

gällande lagstiftningen, såväl i fråga om de sakliga ändringar, som det samma innehåller, som ock beträffande den formella omarbetningen.

Med stöd af det anförda hemställer alltså utskottet,

att Riksdagen, under förklarande att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kan i oförändradt skick godkännas, måtte för sin del antaga följande

L a g

angående rätt att efterbilda konstverk.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Med upphäfvande af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 maj 1867 och förordningen den 10 augusti 1877 rörande utsträckt tillämpning af nämnda lag förordnas som följer:

1 §.

Originalt konstverk må ej under konstnärens lifstid utan hans samtycke till försäljning eller offentligt utställande efterbildas i den konst- art, hvartill originalet hör. Ej varde efterbildning loflig derföre att den utföres i annan storlek än originalets eller att dertill användas materialier af annat slag, ej heller derföre att oväsentliga ändringar, tillägg eller uteslutningar vidtagas.

2 §.

Konstnär vare berättigad att, med andras uteslutande, låta sitt originala konstverk, i dess helhet eller delvis, till försäljning eller offentligt utställande efterbildas genom tryck, fotografi eller afgjutning eller på annat dylikt sätt.

Denna rätt gälle intill utgången af tionde året efter det, hvar- under konstnären afled, och må med eller utan vilkor eller inskränkning på annan öfverlätas.

3 §.

Hvad i 2 § är stadgad utgöre ej hinder att i vetenskaplig fram-

(Kongl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ställning eller i skrift, som är afsedd att tjena till bruk vid undervisning, intaga efterbildning af konstverk.

Då annans konstverk sålunda efterbildas, skall konstnären derå anbragta namn eller signatur vid bilden angifvas.

4 §.

Öfvergår konstverk i annans ego, varde konstnären eller hans rättsinnehafvare icke genom öfverlåtelsen förlustig de rättigheter, som ofvan omförmälas; dock skola, der konstverk af konstnären eller hans rättsinnehafvare öfverlåtes till staten eller menighet, sagda rättigheter anses innefattade i öfverlåtelsen. Är porträttbild utförd efter beställning, må den ej af konstnären efterbildas utan samtycke af den, som beställningen gjort, eller, efter hans död, af efterlevande make och arvingar.

Har annat blifvit uttryckligen aftaladt, än nu för hvarje fall är stadgadt, vare det gällande.

5 §.

Förbud mot efterbildning, hvarom ofvan sägs, gälle ej i afseende på konstverk, som är utställt på öppen plats eller anbragt å byggnads utsida.

Förbud mot efterbildning, hvarom ofvan sägs, gälle ej i afseende på konstverk, som är utställt på öppen plats eller anbragt å byggnads utsida, *samt ej heller beträffande konstverks begagnande af handverkare och fabrikanter såsom förebilder vid tillverkning af husgeråd och andra till förbrukning ämnade varor eller till prydnader derå.*

6 §.

Efterbildar någon olofligen konstverk, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor och hafve till målseganden förverkat de utförda efterbildningarne; gälde ock fulla värdet af de exemplar, som icke finnas i behåll.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Kan nu stadgad grund för beräkning af skada icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare i ty fall tjugufem kronor.

Formar, plåtar och andra materialier, som uteslutande äro användbara för konstverkets efterbildande, skola tagas i beslag; och varde med dem, der ej parterne annorlunda öfverenskomma, så förfaret, att missbruk ej kan ske.

7 §.

För underlåtenhet att fullgöra hvad i 3 § 2 mom. är föreskrifvet vare straffet böter från och med fem till och med etthundra kronor.

8 §.

Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust gälle ock i tillämpliga delar för den, som med vetskap om en efterbildnings olaglighet den till salu håller eller offentligen utställer eller i riket till försäljning eller offentligt utställande inför.

9 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas af annan än målsegande.

10 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalle kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

11 §.

Bestrider den, som tilltalad är, att efterbildning egt rum, ege rätten, der så nödigt pröfvas, infordra yttrande i ämnet från akademien för de fria konsterna, der ej parterne skjuta frågan under gode män och utfästa sig att nöjas åt deras yttrande derutinnan. I sådant fall uppställe rätten den eller de frågor, som af gode männen besvaras skola.

12 §.

Konstnärns i denna lag stadgade rätt med afseende å konstverk

*(Kongl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

må ej i hans eller efterlevvande makes eller arfvings bo för gäld i mät tagas.

13 §.

Denna lag tillämpas på konstverk af svensk medborgare, så ock på utländsk medborgares konstverk, som först utgifvits här i riket.

Lagens bestämmelser kunna, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven konstverk af annat lands medborgare och konstverk, som i samma land först utgifvits.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1898.

Den skall ega tillämpning jemväl i afseende på dessförrinnan utfördt konstverk; dock att lagen icke verkar inskränkning i den rätt, som blifvit enligt äldre lag förvärfvad samt att dels sådant staten eller menighet tillhörigt konstverk, som före lagens trädande i kraft förvärfvats, fortfarande fritt må efterbildas, dels ock formar, plåtar och andra uteslutande för efterbildning af visst konstverk användbara materialier, som före samma tid förfärdigats, må, der efterbildningen enligt äldre lag lofflig var, fortfarande för sitt ändamål begagnas.

Stockholm den 1 april 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

beträffande den af utskottet i 5 § föreslagna ändring af herrar *Hasselrot* och *C. F. Pettersson*.

Herrar *Fröberg*, *Rudebeck*, *P. G. Petersson* och *F. Andersson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.